

ואת שאיפתם הסבצית לעזור למדינת ניר צולי-הנאצים. כמה פעמים אפשר לרתום את העתונות העולמית התמימה למסע כזה, כשמתברר כעבור זמן מה שאין לו שחר? אך מעל לכל שאר השאלות, מזדקרת שאלה אחת, הנוגעת לעצם דמות המדינה: איזה מין עיתונות היא זאת, המוכנה לרקוד על פי חלילו של אדם אחד, הנושא במיקרה תואר מצלצלן איך יתכן בכלל מישטר דמוקרטי בהעדר עיתונות חופשית, רצינית, ביקורתית ושקולה?

יתכן כי האירוניה העליונה שבמעשה כולו היא זו: מכל עיתוני ישראל היה העולם הזה היחיד שפסל מיד את קו ה"ממונה על שרותי-הבטחון, והעביר אותו תחת שטח הביקורת הקטלנית (העולם הזה 1333). למחרת היום השתמש שמעון פרס באותם נמוקים עצמם. מכל עיתוני המדינה היה השבועון המסויים, על כן, היחיד שהקו שלו עלה בקנה אחד עם הקו של ראש הממשלה בפרשת המדענים.

דת

סיגאר לרב בשבת

שר הדתות דר' זרח ורהפטיג עמד ה' שבוע יותר משעתיים על דוכן הנאומים בכנסת (ראה להלן). הוא סקר את כל בעיות הדת במדינה: הזכיר את הדרושים והמוסלמים, את הנוצרים לכל כיתותיהם וכנסיותיהם, פירט את מספר התלמידים בישיבות. הוא לא פסח אף על המיקווה הקטנה ביותר שנבנתה בשנים האחרונות. רק פרט אחד החסיר מסקירתו. היה זה דיוקא מאורע שהתרחש באותה שעה עצמה, במרחק כמה מאות מטרים בלבד מאולם הכנסת: הנזבת בית-הכנסת הרפורמי של גלסון גליק.

בלגת-ריום ורפורמיזם. לפני חמש שנים פרץ משבר בעיריית-ירושלים. היו אלה נציגי המפלגה הדתית-לאומית ואגודת ישראל, שעליהם נישענה הקואליציה העירונית, אשר יצרו את המשבר. הרקע: ראש העיר באותם הימים, העתונאי המנוח גרשון אגרון, הסכים להעניק רישיון-בנייה לפרו

פסור גלסון גליק, הדתיים, שהתנגדו לפלישה הרפורמית, תבעו מראש-העיר למנוע מגליק את ה' רישיון להקמת בית-כנסת רפורמי בבירה. סיעת מפא"י בעיריה ידעה מה שלא ידעו הדתיים — כי גם בהתפטרות הנציגים של שתי המפלגות לא תיפול הקואליציה, מ' כיוון שכבר קנו בסתר את חבר המועצה המפד"לי רחמים כלתור. כך יצר משבר זה את הכללת-ריום, ולא מנע את הרפורמיזם. השבוע נערכה בבית הכנסת הרפורמי, התפילה הראשונה, כשבאי ההיכל מסירים בפתחו את כובעיהם ומעיליהם.

שבת ביום א'. יותר מאשר שנואים הפרוטסטנטים על האתוליים, וההינדואים על המוסלמים, שנואים הרפורמיים על ה' יהדות האורתודוכסית. תנועה זו, שקמה בגרמניה ואשר עברה לפני כ-130 שנה לארצות-הברית, מסיפה ליהדות מתקדמת, צמודה יותר לתנ"ך, תוך זניחת כל ה' סמלים האיליים שדבקו בפולחן היהודי.

היהודי הרפורמי מוכן לאכול בכל מס' עדה, גם כשזו אינה עומדת תחת השגחת הרבנות ואינה מקפידה על הפרדת כלי-החלב מכלי-הבשר. כשמוגשת לו אוצמת בשר, הוא אינו טורח לברר אם אינה בשר חזיר. גם דגים הוא אוכל מבלי לחפש קשקשים וסנפירים. הוא נוסע בשבע, שומע מוסיקת עוגב בבית הכנסת, ואחרי התפילה מוכב את הראבני שלו בסיגאר. וגם חובט צום ביום הכיפורים אינה חלה עליו. **מהי דת, בעצם?** המחשבה היסודית של הרפורמה היא, שהדת הינה חלק אורי-גאני מחייתו של האדם, ועל כן אינה יכולה להישאר מאובנת — בניגוד לאורי-תודוכסטים, אשר לגביהם הפכו כל מינהג וכל פסוק בחינת קדוש שאין לגעת בו.

בראשיתה נשאה עמה הרפורמה את רעיון ההתבוללות, תוך תיקוה לסתור את הבעייה היהודית. חלק מן הרפורמיים הם אנטי-ציונים קיצוניים עד היום. אך לעומת זאת מצא הרעיון הציוני אהדה בקרב אר' שים רפורמיים בעלי השפעה באירופה וביחוד באמריקה, ומנהיגי היהדות הרי-פורמית בארצות-הברית דר' סטיבן וייס ואבא הילל סילבר, הפכו להיות גם מנהיגי התנועה הציונית באמריקה.

באירופה היה נטוש ריב קשה בין האורי-טודוכסים לבין הרפורמיים. ריב זה הועתק במישנה חריפות לאמריקה. שם, בניגוד (המשך בעמוד 6)

העם

ב"ים" ו"באם"

ערב מלחמת-העולם הראשונה ביצע רמאי גרמני, אסיר משוחרר, תעלול שהתפרסם בעולם כולו, הפך נושא לספרים וסרטים. א-תו איש קנה בחנות של אלטע זאכן מדים של סרן. הוא לבש אותם בבית-שימוש ציבורי, יצא לרחוב, צירף אליו את תריסר החיילים הראשונים בהם ניתקל ב' דרכו, נסע עימם לעיירה קופניק, אסר את ראש-העיר ואת פקידיו, פתח את הקופסה והפקיע את תוכנה.

כאשר גודעו פרטי התעלול של "הסרן מקופניק", התפקעה אירופה כולה מצחוק. כי הוא הבליש לעיני כל את הפולחן הגר' מני האבסורדי למדי, ואת התבטלות האורח הגרמני בפני הקצין.

"מצב ערין ביותר". השבוע נסתבר כי בשבועיים האחרונים התרחש בישראל מעשה דומה, מגוחך ומעצב לא פחות. המעשה הגודר ביומון הארץ במילים ה' באות:

"חוגים יודע-דבר מטעמים כי טיבות התפטרותו של הממונה על שרותי-הבטחון קשורות במסע בעתונות נגד פעילות ה' מדענים גרמניים במיצריים, מסע שהיה לו הד רחב בדיוני-הכנסת. נמסר כי דבריו של הממונה לעורכי העתונים בפרשה זו לא תואמו מראש עם ראש-הממשלה, שהיה אותה שעה בחופשה. מסבירים כי כתו' צאה מדבריו של הממונה ומהסבריו, הועמד ראש-הממשלה במצב עדין בקשר לעמדתו לגבי גרמניה המערבית וקיסרי ישראל עמה." מאחורי תאור מסתורי זה מתחבא תע' לול המטיל, אור עגום ביותר על מהות העיתונות הישראלית — ועל טיב המישטר ש-עיתונות זו שייכת אליו.

ישיבה סודית. איך התרחשו הדברים במציאות?

הממונה על שרותי-הבטחון כינס את עורכי העיתונות היומית לישיבה "סודית", מסר להם תורף לפתיחת מסע-תעמולה חסר-מצעורים נגד גרמניה המערבית. תוך כדי מסע זה הוזכרו, בין השאר, ההאשמות מסמרות-השיער על ייצור נשק כימי, ביר' לוגי וגרעיני ביר' מדענים גרמניים במצרים. תדריך יחיד זה של איש מנגנון-החושך הספיק כדי שהעתונות היומית כולה, ללא יוצא מן הכלל אחד, תיפתח במסע חסר-תקדים, ששיגע את אזרחי ישראל ועורר הד נרחב בעולם. מנהיגי המפלגות, שגם הם קוראי עיתונים, קיבלו את הדברים כלשונם והצטרפו — ללא יוצא-מן-הכלל — למקהלה המדברת בכנסת. כדי להגביר את המתח, שלחו שלושת היומונים העיקריים "כתבים מיוחדים" לגרמניה, שניבחרו על ידי הממונה עצמו ושקיבלו מפיו הנחיות. אולם איש מבין העורכים לא בדק את העובדות. איש מהם לא העז לשאול את הממונה את השאלות והאגוניות ביותר לגבי הקו שלו. איש גם לא הפעיל את שיכלו הישר, כדי לנתח את הנחיות המדיניות והמעשיות של הממונה — אף שהכי לו כמה וכמה אבסורדים בולטים.

כי כאשר הממונה על שרותי-הבטחון אומר "ב"ים" — עונה כל העיתונות, פה' אחד, ב"בים" עמוק ומדהדה.

חזור להיפך. עד שהסתבר כי המסע כולו נבע מאי-הבנה מצערת. הממונה לא קיבל את אישור הבוס שלו למסע זה — והמסע כולו סתר את הקו המדיני הנקוט בידי ראש-הממשלה וראשי מערכת-הבטחון (ראה הנידון ועמודים 7-6).

בו ביום מת ה"בים", ובא במקומו ה' באם". ראש-הממשלה הומוין אליו את עורכי היומונים, נתן להם הנחיות חדשות, שסתרו במאה אחוזים את הנחיות המסע הקודם. וכאשר ראש-הממשלה ושר-הבטחון אומר "באם" — עונה העתונות היומית כולה ב"באם" עמוק ומדהדה.

אירוניה מסויימת. כל זה יכול היה לשמש נושא לסרט היתולי משעשע, על אחד מדינות הדמוקרטיה העממית, לולא היו כרוכות בתעלול זה כמה וכמה סכנות:

- הסתבר שאפשר לפברק בישראל מסע-מלאכותי, על פי קפריסה של איש אחד, תוך שיתוף-פעולה של כל העיתונות. עדיין לא נבדק איך משפיע מסע כזה, המ' איים על אזרחי המדינה בהשמדה טוטאלית ובאלף מיתות משונות, על היקף תנועת הירידה, על חינוך הדור הצעיר ועל גיבוש תודעה בטחונית מאוונת.
- מסע זה מבזבז את האמון הרב שעיתוני העולם עודם רוחשים לישראל,

היא שונה... היא מיוחדת במינה...

היא... BLENDED

תוצרת דונק - ערבות לטיב

המנוי

קיבלת חשבונך לחידוש המנוי, נא פרע אותו בהקדם. עקב הביקוש לעיתון, לא נוכל לאפשר כל שטלוח ללא תשלום.

בשתוף עם הסתדרות הסטודנטים של האוניברסיטה של תל אביב

הלימודים בפקוח המחלקה לחנוך של מכונים להשכלה עירית תל-אביב

נפתחות כתות חדשות

בגרות דצמבר 63 מוסד מות דצמבר 63

פרטים והרשמה: בשעות 17.30-20.00

תל אביב, אנטוקולסקי 4 ליד אבן גבירול - ארלוזורוב טל. 231546